

A Fővárosi Ítéletábra a ... Ügyvédi Iroda (cím; ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe.) felperesnek a ... (cím) ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. március 30. napján kelt, 618.G.41.975/2016/9/I. számú ítéletével szemben az alperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéletábra kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében az alperessel 2007. október 30. napján kötött kölcsönszerződés I.4. pontja érvénytelenségének megállapítását kérte az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 209/A. § (2) bekezdése, továbbá a 18/1999.(II.5.)Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § a), b) és j) pontjai alapján. Előadása szerint a szerződési rendelkezés alkalmas arra, hogy a felek közötti bizonyítási kötelezettséget a felperes hátrányára megváltoztassa, mivel amennyiben az adós nem ért egyet a bank tartozásnyilvántartásával, úgy neki kell bizonyítani a fennálló tartozása nagyságát. Az alperes a saját nyilvántartásai alapján határozza meg követelése összegét és azt közjegyzői okiratba foglaltathatja, ami azzal a következménnyel jár, hogy a felperes ellene indított végrehajtási eljárást megszüntetésére, illetve korlátozására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a felperes az alperessel szemben indított végrehajtás korlátozási vagy megszüntetési perben bizonyítja, hogy az alperes követelése részben vagy egészben megszűnt.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy a felperes a kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalásával kötelezettséget vállalt a szerződés teljesítésére, a kölcsön és a járuléka visszafizetésére. Amennyiben a kötelezettségét nem teljesíti a bank a szerződést felmondhatja és kérheti a kölcsönszerződést tartalmazó közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátását. A közjegyzői ténytanúsítvány kizárólag a végrehajthatósághoz szükséges feltétel vagy időpont bekövetkezését tanúsítja. A szerződés I.4. pontja az üzletszabályzat 3.2. pontjával együttesen alkalmazva a fogyasztónak jogot biztosít az elszámolás kifogásolására.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felek között 2007. október 30. napján létrejött CHF alapú szabad felhasználású kölcsönszerződés I.2. pontjának azon rendelkezése, miszerint „felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása

tekintetében az Adós Banknál vezetett számláit, és a Bank nyilvántartásait, könyveit fogadják el, mint aggálytalan tartalmú bizonyítékot" érvénytelen.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 38.100 forint perköltséget, valamint az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatósága külön felhívására 36.000 forint illetéket, a keresetet a fentieket meghaladóan elutasította.

Határozata indokolásában tényként rögzítette, hogy a felek 2007. október 30. napján CHF alapú szabad felhasználású kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján az alperes 20.325 CHF összegű kölcsönt nyújtott a felperesnek. A felek a kölcsönszerződés I.2. pontjában megállapodtak abban, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igénykielégítés esetére, továbbá a kölcsönszerződésből mindenkor fennálló tartozás mértékére a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számláit és a bank nyilvántartásait, könyveit fogadják el, mint aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Az ítélet jogi indokolása szerint a keresetben hivatkozott I.4. pont a szerződésben nem lelhető fel, annak tartalma a szerződés I.2. pontjával részben megegyező, ezért annak tisztességtelenségét vizsgálta. A Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjai, valamint a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdései alapján arra a megállapításra jutott, hogy a szerződés I.2. pontjában foglalt kikötés az alperest egyoldalúan, a fogyasztóval való egyeztetés mellőzésével jogosítja annak megállapítására, hogy az adós a szerződéses kötelezettségeit teljesítette-e. A kikötés nem az alperes nyilvántartásvezetési tevékenysége miatt tisztességtelen, hanem azért, mert a bank a nyilvántartása alapján egyoldalúan dönthet az adós szerződésszerű teljesítéséről. Amennyiben az elszámolás tekintetében vita keletkezik a felek között, a banki nyilvántartással szemben az adós külön eljárásban kényszerül annak bizonyítására, hogy a bank követelésének összege nem felel meg a valóságnak. Mindezek alapján a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába ütközőnek tartotta a rendelkezést. Ugyancsak a kikötés tisztességtelenségét állapította meg a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján is, mert az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. Abban az esetben ugyanis, amennyiben a felperes ellen végrehajtás indul, úgy a felperes által indított végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben az általa vitatott tartozás tekintetében fő szabályként neki kell bizonyítani, hogy a végrehajtásbeli követelés érvényesen nem jött létre, tartozásának összege nem azonos a bank végrehajtásbeli követelésével. Kiemelte, hogy a bizonyítási teher vizsgálata során nem pusztán a végrehajtási eljárás által szabott kereteket és lehetőségeket kell figyelembe venni, mivel az adósi teljesítés szerződésszerűségének megállapítása érdekében a felek egyeztetési tárgyalásokat is folytathatnak, amely során közösen megállapíthatják a felperes tartozását, illetve azt, hogy maradéktalanul teljesítette-e a szerződésben vállalt fizetési kötelezettségét. A szerződés I.2. pontja alapján azonban a bank nem köteles az adóssal szemben elszámolni és az adóssal egyetértve megállapítani a szerződés szerinti tartozás összegét, mert hivatkozhat arra, hogy a tartozás összegének megállapítására a nyilvántartásai és a könyvei az irányadóak. Amennyiben a fogyasztó a tartozás összegével nem ért egyet, kifogását a bankkal szembeni perben többletköltség (perköltség) előlegezése mellett érvényesítheti.

Utalt arra, hogy az alperes hivatkozott a kölcsönszerződés közokirati formájára, azonban nem csatolta azt, ezért nem volt megállapítható, hogy a felperes közokiratba foglalt egyoldalú tartozáselismerő nyilatkozatot tett. Amennyiben a szerződést a felek közokiratba foglalták, úgy az adós a közjegyzői okiratban olyan tartozás fennállását ismerte el előre, amely még a nyilatkozat megtételekor nem állt fenn és szerződésszerű teljesítés esetén sem következhetett be.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte a felperes perköltségben marasztalásával egyidejűleg.

Vitatta, hogy a felperes megállapítás iránti kereseti kérelme tekintetében a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek igazoltak. Önmagában az a körülmény, hogy a felperes az alperes esetleges eljárástól vagy igényérvényesítéstől tart, a jogmegóvás szükségességét nem alapozza meg. Ilyen esetben ugyanis a felperes a vele szemben kezdeményezett perben kifogásként hivatkozhat a megállapítási kereseti kérelemben foglaltakra.

Ezen túl érdemben is vitatta az elsőfokú ítéletben foglaltakat. Előadása szerint a vitatott kikötés nem biztosít kizárólagos jogosultságot számára a felperesi tartozás összegének megállapítására. Ismételten hangsúlyozta, hogy jogszabály rendelkezése alapján köteles a tartozás nyilvántartására, ezért a tartozás összegének adós felé történő közlésekor is a saját nyilvántartását veszi alapul. A felperes az általa közölt adatok vitatásától nincs elzárva sem a jogviszony fennállása alatt, sem pedig a szerződés felmondását követően. Ezen túl a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 205. §-a szerint köteles rendszeresen tájékoztatni a felperest a tartozás általa nyilvántartott összegéről, amely ellen a felperes kifogást emelhet és részletes kimutatást kérhet.

A szerződéses rendelkezés a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjában nem ütközik, mert abban az esetben, amennyiben a pénzügyi intézmény az igényét nem közvetlen végrehajtás, hanem peres eljárás során érvényesíti a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított az adósnak. Amennyiben ebben a perben a fogyasztó vitatja a pénzügyi intézmény által megjelölt követelés összegét, úgy őt, vagyis a fogyasztót terheli annak bizonyítása, hogy a banki könyvekben, kimutatásokban szereplő adatokkal szemben mekkora összeget törlesztett. Amennyiben a fogyasztó nem kifogásolja a tartozás általa közölt összegét, úgy a végrehajtás megindul és a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben pedig már a Pp. 164. §-ában foglalt bizonyítási szabályok az irányadóak.

A fellebbezése kiegészítésében utalt arra, hogy a kölcsönszerződés I/2. pontja más kölcsönszerződések esetében a I/4. pontjában szerepel, azaz annak felel meg, ezért a fellebbezés kiegészítésében tett jogi hivatkozásai ugyan a kölcsönszerződés I/4. pontjára vonatkoznak, de azok az adott per kölcsönszerződésének I/2. pontjára is értelmezendők.

Kifejtette, hogy a támadott rendelkezés mind az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) korábban hatályos 21. § (1) - (2) bekezdésével, a jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésével, valamint a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 111 - 112. §-aiban foglalt szabályokkal és a Pp. 195. § (1) és (6) bekezdésében foglalt előírásokkal összhangban álló rendelkezést tartalmaz, ezért a régi Ptk. 209. § (6) bekezdése alapján nem minősül tisztességtelennek. A kikötés semmilyen rendelkezést nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a ténytanúsítványban foglaltakat az ügyfél utóbb nem vitathatja, ugyanis a végrehajtási záradékkal ellátott okiraton alapuló közvetlen bírósági végrehajtás éppen abban különbözik a végrehajtási lappal megindított végrehajtástól, hogy amennyiben az adós a végrehajtási záradékkal ellátott okiraton alapuló követelést alaptalannak tartja, végrehajtás megszüntetési pert indíthat, amelyben a követelés jogalapját is vitathatja. A szerződéses rendelkezés valójában nem fordítja meg a bizonyítási terhet és nem tekinthető a bank részére biztosított olyan korlátlan felhatalmazásnak, amelyet az ügyfél nem vitathat. A kikötés nem a szerződés rendelkezéseink értelmezésére és nem az adós teljesítése szerződésszerűségének a megállapítására vonatkozik, csupán arról szól, hogy a bank a közvetlen bírósági végrehajtás megindítása céljából ténytanúsítvány kiállítását kérheti a közjegyzőtől az általa nyilvántartott adatok alapján, ezért a Kormányrendelet 1. § a) és b) pontjában nem ütközik. Kiemelte, hogy az ügyfél tartozásának nyilvántartása és aktualizálása a bank számára nem csak jogosultság, hanem kötelezettség is. Utalt az Üzletszabályzat 3.2. pontjában foglaltakra, amely szerint amennyiben a fogyasztó a részére kézbesített kivonat jogalapja esedékessége vagyösszezszerűsége tekintetében az általa megkötött szerződésben foglaltaktól eltérést tapasztal, úgy köteles a hitelezőt értesíteni, amelynek hiányában a bank úgy tekinti, hogy az ügyfél tudomásul

vette és elfogadta az értesítésben foglaltakat. Kiemelte, hogy a vitatott kikötés a jogszabályi előírásokhoz képest nem tartalmaz hátrányos eltérést, nem eredményez, nem biztosít többletjogosultságot számára és nem teszi az ügyfél szerződéses kötelezettségét terheesebbé. Nem csorbitja az ügyfél szerződésből eredő jogait és igényérvényesítési lehetőségét sem.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes perkieltségben való marasztalását kérte. Hivatkozott az Ítéltábla 5.Pf.21.882/2013/4., 14.Gf.40.005/2015/5/III., a 16.Gf.40.212/2015/7., továbbá az 5.Pf.20.070/2016/4/III. számú ítéletekre, továbbá a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.157/2016/5. és a Debreceni Ítéltábla Pf.II.21.002/2016/4. számú ítéleteiben foglaltakra. A Kjt. 111. § (1) bekezdésében foglalt, a közjegyzői ténytanúsítvány egy olyan okirat, amely a közjegyző saját hatáskörében való eljárása eredményeként megállapított tényeket tanúsítja, nem azonos azzal az okirattal tartalommal, amikor valamely személy, jelen esetben az alperesi hitelező nyilatkozatát foglalja okirattal. A ténytanúsítványhoz a közjegyzőnek be kell tekintenie az alperes nyilvántartásába, könyveibe, számlavezetési dokumentációjába és azt kell megállapítani, hogy azok helyesek-e az ÁSZF-nek és a felek szerződésben foglalt feltételeinek megfelelnek-e. A Hpt. 51. § (1) bekezdés b), c) és (2) bekezdés b) pontjában foglaltakra utalással kiemelte, hogy a tisztességtelenség nem az alperes nyilvántartásvezetési tevékenysége tekintetében áll fenn, hanem abban, hogy a nyilvántartása alapján egyoldalúan dönthet az adós szerződésszerű teljesítéséről, ugyanis amennyiben a felek között az elszámolás tekintetében vita áll fenn, a bank nyilvántartásával szemben az adós külön eljárásban kényszerül annak bizonyítására, hogy a bank követelésének összege nem felel meg a valóságnak. Mindezek alapján a szerződéses kikötés alperest egyoldalú jogosítja annak megállapítására, hogy szerződésszerűen teljesített-e, ezért a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján tisztességtelen. Ismét kiemelte, hogy az (1) bekezdés j) pontjába is ütközik a szerződéses kikötés, mert a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára fordítja meg. Ezt követően a szerződés I.4. pontjában foglaltak tekintetében fejtette ki álláspontját.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen tárta fel és érdemben helytálló döntést hozott, a döntéssel és annak jogi indokolásával az ítéltábla egyetértett.

A felperes kereseti kérelme az adott szerződési rendelkezés tisztességtelenség okán történő érvénytelensége megállapítására irányult a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésének a), b) és j) pontjaiban foglaltak, továbbá a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja alapján tartotta megalapozottnak.

Az elsőfokú periratok, a szerződés tartalma és a felek nyilatkozatai, valamint az elsőfokú ítélet tartalma alapján nem volt vitatott, hogy a felperes által hivatkozott, a szerződés I.4. pontjában foglalt rendelkezést a perbeli szerződés I.2. pontja részben tartalmazza.

Az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta a rendelkezés tisztességtelenségét. Ezt erősítette meg az alperes fellebbezése kiegészítésében, amikor arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés I/2. pontja (úgynevezett közjegyzői tanúsítvány - banki nyilvántartások adós általi elfogadásának a tisztességtelensége) más, a vele szemben indított perekben a kölcsönszerződés I/4. pontjában szerepel. Az alperes ezzel lényegében utalt a kölcsönszerződés I/4. pontjában már más perekben is kifejtett álláspontjára.

Az ítéltábla az alperes fellebbezése tekintetében az alábbiakat emeli ki:

Alaptalan az alperesi hivatkozása, mely szerint megállapítási kereset csak abban az esetben terjeszthető elő, ha a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek igazoltak.

Az 5/2013. Polgári Jogegységi Határozat 1. pontja értelmében a Ptk. 239/A. §-a alapján a szerződés érvénytelenségének (részleges érvénytelenségének) megállapítása iránt indított perben nem kell vizsgálni a Pp. 123. §-ában megfogalmazott feltételeknek a fennállását. Ahogy a PJE határozat indokolása kifejti, a Ptk. szabályozása a Pp. rendelkezéséhez képest speciális, amely kizárja az általános rendelkezés alkalmazását.

Az alperes az elsőfokú eljárásban az ellenkérelmében és a fellebbezése kiegészítésében is utalt arra, hogy a felperes a kölcsönszerződésnek a közjegyzői okiratba foglalásával kötelezettséget vállalt a kölcsönszerződés teljesítésére, a kölcsön és járulécai visszafizetésére és amennyiben ezt nem teljesíti, a bank felmondhatja a szerződést és kérheti a kölcsönszerződést tartalmazó közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátását. A közjegyzői ténytanúsítvány kizárólag a végrehajthatósághoz szükséges feltétel vagy időpont bekövetkezését tanúsítja, a banknak bármikor lehetősége van a banki felmondás tényéről és az általa nyilvántartott adatokról közjegyzőnél ténytanúsítvány kiállítását kezdeményezni.

Ugyanakkor a támadott szerződéses rendelkezés kifejezetten arra tekintettel került rögzítésre, hogy a bank nyilvántartásai és könyvei alapján készült közjegyzői ténytanúsítvány aggálytalan tartalmú bizonyítékként legyen elfogadható, hogy azt követően bírósági végrehajtás céljára a bank azt felhasználhassa. Egy esetleges végrehajtás kezdeményezésének esetén a közjegyzői tanúsítvány a bank nyilvántartása és könyvei alapján határozza meg az adós tartozásának mértékét. A rendelkezés célja pedig a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (1) és (2) bekezdésében írt feltételek teljesülésének biztosítása a bank számára.

A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy egy végrehajtási eljárás esetén a végrehajtás megszüntetése iránti perben a Pp. 369. §-ának rendelkezései szerint már a fogyasztó felperesnek kell bizonyítania, hogy a tartozása eltér attól az összegtől, amelyet adott esetben a bank nyilvántartása határoz meg és amely a közjegyzői ténytanúsítványban igazolásra kerül. A közjegyzői ténytanúsítvány a végrehajtás alapjául szolgáló végrehajtható okiratnak minősül és a záradékolás azt eredményezi, hogy amennyiben a végrehajtási eljárás megindul, úgy azt követően a felperes csak a végrehajtási perben, annak szabályai szerint vitathatja a követelést és ebben a perben őt terheli a bizonyítás. Ezzel szemben amennyiben ilyen tanúsítvány nem áll rendelkezésre, akkor a bank fizetési meghagyás útján, illetve perben érvényesítheti az igényét és az adós vitatása esetén neki kell bizonyítania a követelés összecszerűségét is. A tényállításának alapja nem vitásan a saját nyilvántartása lesz, de fő szabály szerint őt fogja terhelni a bizonyítás, például a kamatszámítás helyességét illetően és a bizonyítás elmulasztásának következményeit viselnie kell.

Az ítéletábra utal ebben a körben a jelen ítéletábra más tanácsai (14.Gf.40.122/2017/6/II. számú, valamint 14.Gf.40.304/2017/3. számú) ítéleteiben foglaltakra, amelyekben a jelen alperesi bank által használt kölcsönszerződés akkori I.4. pontjában foglalt rendelkezések tekintetében a tisztességtelenséget megállapította.

Ezen túl az ítéletábra kiemeli, hogy az elsőfokú ítéletnek a szerződéses rendelkezés Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjába történő ütközése tekintetében kifejtett jogi álláspontjával és indokolásával maradéktalanul egyetértett, azt megismételni nem kívánja.

A kifejtettetekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a

felperesnek a másodfokú eljárásban felmerült költsége megfizetésére, melynek mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján mérlegeléssel állapított meg, figyelemmel a felperesi jogi képviselő ténylegesen kifejtett tevékenységére.

Budapest, 2017. október 18.

. Senyei György s.k.
a tanács elnöke

. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

. Bicskei Ildikó s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: